

nič odgovorilo na to vprašanje, drugih 37 je pa soglasno izreklo, da je najbolje cepiti po zimi v roki, potem saditi cepljence v trtnico in čez leto dni presajati vse cepljence, kateri so se prijeli v vinograd.

Velika večina teh zvedencev izrekla je pa tudi, da raste domača trta, cepljena na ameriško, veliko bujnejše in da je rodovitnejša.

Kako vzrejati lepa teleta.

Pred malo leti kazala je kmetovalcu edino le živinoreja nekaj dobička, sedaj pa še ta ni kaj prida, ker živina nima nobene cene. Po nizki ceni je pa le naša slaba domača goved, lepa plemenska goved ima pa še vedno visoko ceno in jo bode tudi imela. Kakor v marsičem, tako bode moral slovenski gospodar tudi v živinarstvu napredovati, ako bode hotel izhajati, in naučiti se bode moral boljšo živino vzrejati nego doslej. Dobre in lepe živine dobili bi najhitreje, ko bi vso sedanjo poprodali mesarjem in si nakupili na pr. v Švici najlepše in zato tudi najdražje govede. No, tega ne bomo storili, ker bi bilo nespametno in, kar je največ, denarja bi za to ne imeli. Vprašal bi kedo: Od kod pa imajo v Švici tako lepo goved, katero tako hvalisate? Od kod neki? Naredili so si jo! Nekdaj je bila goved povsod enaka, a dobri živinorejci, in to so Švicarji, požlahtnili so si goved z umnim ravnanjem. Posnemajmo toraj te umne živinorejce, ravnajmo tako kakor oni, in kmalu bode naša živina lepša in več vredna.

Ako hočemo našo živino popraviti, moramo uže teleta bolje vzrejati, ker le iz lepega teleta moreš pošteno, zalo govedo vzrediti. Ker je vzreja lepih telet, da si zboljšamo našo goved, zelo važna, zato prijavljamo v nastopnih vrstah nekaj o tem predmetu.

Ako hočes dobiti lepo tele, poišči najprej najlepšega in najboljšega bika v okolici in k temu ženi kravo svojo. Žalibog je takih izvrstnih bikov še vedno pri nas tako malo. Ako ima tvoja krava kakšne napake ali hibe, glej, da izbereš bika, ki nima enakih napak, drugače bode zarod še bolj shabljen in pokvarjen.

Ako oplemeniš kravo udrtega križa z enakim bikom, potem vendar ne moreš nadejati se teleta, ki bode brez te hibe itd..

Ker so naši biki iz mnogih, v tem listu uže večkrat omenjenih vzrokov zelo oslavljeni, zato se krave ne ubrejajo. Ljudje iščejo seveda drugod vzrokov in popravljajo ta nedostatek s tem, da po nekaterih krajih kar dva bika zaporedoma h kravi pripuščajo. To je pa še le pravi uzrok, da zboli krava na spolovilih in postane jalova.

Prav pogostoma vidimo po deželi, kako napačno in brezpametno krmijo breje krave. Brejo kravo bi morali vedno enako dobro krmiti, pa je od kraja ne, ampak proti koncu tlačijo tem bolj vanjo krmo in jo s tem pokvarijo. Poiščejo namreč vsega, kar imajo kje spravjenega: grašice, fižola, lepega sena itd. Ko vidijo, da

krava vsega tega ne mara, dajo ji drugih krepkih krmil, dokler se ne oteli. Sedaj pritisnejo zopet z razno krmo, z otrobi ali celo z moko na vodi, z zmleto grašico itd. Iz prva žre vse to gladno, kmalu pa začne odrivati in raje išče slame po stelji. Tudi tele neče sesati in dobi drisko. Sedaj je treba hitro pomagati, da krava ozdravi in daje boljšega mleka. Kdor hoče takšne nezgode srečno odvrniti, naj brejim kravam vedno dobro streže.

Kadar se je krava otelila, dajaj ji nesoljenega, na govejem maslu kuhanega črnega kruhovca in potem šele dobrega sena brez soli. Polagoma privajaj kravo prejšnji krmi.

Zelo napačno ravnajo, kadar teleta odstavljajo. Tele odstavijo namreč prehitro, t. j. predno more drugo krmo uživati in prebavljati. Odstavljati treba torej polagoma tele, vaditi je počasi drugi krmi, ker le tedaj ne izgublja mesa, ki se mu dela z mlekom. Ako po odstavljenji shujša, potem ostane rado slabotno, in vedno so križi ž njegovo vzrejo.

Teleta dostikrat nadlegujejo driska, veter, krč v trebuhu itd. To prihaja od tod, ker prenaglo pijo in žro, in ker jim pokladajo preveč otrobov ali moke. Ako prehitro pijo, drži pijočim nekoliko gobec ali ja sploh moti na ta ali oni način. Mladim teletom nikdar ne pokladaj surovega krompirja, repe, zelja, ampak dajaj jim sena, otave, otrobov, kuhanega ovsa ali ječmena itd. Kadar je tele pol leta staro, tedaj je prični drugače krmiti. Toliko pa pravimo: Ako hočeš lepo in dobro tele vzrediti, iz katerega naj postane kedaj kaj vredno govedo, potem ga ne odstavljaj prezgodaj, in ne bodi skop z dobrimi, krepkimi krmili!

Čebelarji, dajajte čebelam vode!

Hrana in pijača sta vsem živečim stvarjem potrebni. Divje živali si priskrbujejo obojega same, domačim pa skrbi gospodar. Le pri čebelah ravna mnogo gospodarjev drugače. Prelahkim, lačnim panjem daje medu, če ga ima, še precej radodarno, če ga nima, kupi ga tudi; da bi čebelam za pijačo poskrbel, ne pride mu niti na misel. A vendar so čebelice tudi nje potrebne. Čebelarji, le malo bolj pazno pogledajte, kadar boste pri uljajaku kakega izvrstnega čebelarja; gotovo boste kako posodo za vodo povsod našli.

Kako nastane v panji po zimi ali zgodaj spomladi žeja, povedali smo v preteklih tečajih že večkrat; pa tudi po leti se to lahko zgodi. Marsikje nimamo ni potoka ni studenca, ampak le pokrite vodnjake. Kadar je dež ali pada rosa, ni skrbi — čebelicam je povsod zadosti vode; ali lahko se zgodi, da o suši, o vetrovnih nočeh po več dni ni nobene rose, in tedaj lahko nastane velika žeja v panji. Zatorej najdeš čebelic, ki vode iščejo povsod polno, kjer je kaj mokrega: pri žehtnikih, smrdljivih mlakužah, celo pri gnojnicah. Da jim to ne dene

dobro, umeti je lahko, čebela je nad vse snagoljubna živalca, ali sila kola lomi! Zatorej glejte, čebelarji, da poleg hrane, skrbite čebelam tudi za vodo!

Naprave za vodo so lahko razne. Za silo zadostuje vsaka čepina. Bolje pa je in stane malo truda, da se izdolbe lesena, podolgovata plitva posoda, še najbolje pa kakega pol metra plitva koritca, katera naj se nalivajo z vodo ter pokrivajo z mahom ali s koščkom kake volnate reči. Tako čebele lahko, kadar jim je treba, srkajo vodo, pa vendar ne utonejo, kakor se jim po drugih krajih mnogokrat godi.

Kdor pa hoče svojim čebelam posebno postreči, naj izvoli kak solnčen, tih kotiček blizu čebelnjaka (kakih 4—6 metrov proč), opazi naj ga z leseno, do metra visoko steno proti jutru in večeru, da jih ne bodeta burja in sever nadlegovala, ter postavi v zatišje 2—3 koritca. Solnce ogreva vodo, in taka malo topla voda ugaja čebelam bolj nego vsaka druga. Da se pa voda ne usmradi, naj se prenovi vsak tretji dan, ter tudi manj ali volnata reč dobro ožmeta. Da se čebele na spomlad privabijo, dá se jim dvakrat, trikrat malo medu med vodo. Pozneje tega ni treba, ker bodo rade v tiho zavetje pit hodile, kolikorkrat jim bo treba. Kadar ni suše, in o poletnjem času mnogo rose pada, ni treba koritec nalivati, ker dobivajo potrebne vode povsod zadosti.

Tako umen čebelar ničesar v nemar ne pušča, ampak postreza svojim čebelam, s čimer le more; sme se pa tudi zanašati, da mu bodo obilno vračale, če bodo le sicer letina in druge okoliščine ugodne.

Razne reči.

* Zakaj krave izvržejo. Več let uže opazujejo, kako krave časi zaporedoma izvržejo. Časi se širi po hlevu ta nesreča kakor kuga, ki je nalezljiva. To je sedaj znanstveno dokazano.

Nalezina se nahaja v nožnici in v posteljčni tekočini ter je nekak poseben plesen ali glivica. Od petega do sedmega meseca upliva lahko breji kravi na plod tako, da pogine ter ga žival izvrže.

S cepljenjem so to do dobra dokazali. Rabili so v to svrhu takšne krave, ki so bile namenjene mesarju, pa uže poprej večkrat breje.

Ko so jim kužni plesen vcepili, povrgle so krave precej v 9, 10, 15 dneh, pa brez nobenega drugega uzroka, nego ker jim je bil kužni plesen vcepljen.

Kar takšne okužene krave povržejo, treba takoj iz hleva pospraviti, hlev razkužiti, spolovila brejih krav pa s karbolno kislino, sevéda dosti zredčeno, do trikrat na teden izprati. S tem se uže veliko doseže.

Rabijo pa tudi karbolno kislino še tako, da jo kravam škropijo pod kožo, kar je po izkušnjah jako dobro.

Bila sta dva hleva, v vsakem po sedem krav, ki so lani vse povrgle, pa letos zopet ubrejile se.

Ž njimi se je poskušalo. Opomniti moramo, da so vselej po 2—4 krave povrgle, čeravno je bil hlev dobro razkužen. Poskušnje vršile so se pa tako, da so od 5. do 7. meseca brejosti vsakih 14 dni po 2krat ali 3krat rabili Pravayjeve brizgalnice ter karbolne kisline pod kožo ob vampovih straneh vbrizgali.

V sleharnem hlevu so pa edno kravo pustili pri miru ter jej niso nič karbolne kisline pod kožo švrkali.

Učinek bil je čuden: po šest krav v vsakem hlevu ni povrglo, ostali dve kravi pa sta obedva v 6. in 7. meseci povrgli.

V nekem drugem hlevu je 23 krav povrglo. Meseca julija so ondi 18 krav zdravili s karbolno kislino na povedani način. Ena krava je dva dni po prvem lečenju s karbolno kislino povrgla, drugih 17 pa ne. To zopet dokazuje, kako dobro sredstvo zoper kužno povrženje je kravam karbolna kislina.

Podučne stvari.

Ivan baron Kobencelj,

zgodovinska slika. Spisal Jakob Dimnik.

(Konec.)

II.

Bil je prav lep dan. Solnce se je pomikalo vedno naprej na nebni svod ter trosilo tople pramene na zemeljska tla. Vse je hitelo na prosto radovat se krasnega dné. Le car Ivan bil je, kakor uže navadno koncem življenja svojega, danes še posebno otožen, sam ni vedel čemu; tesno bilo mu je v prsih, kakor bi slutil, da se v njegovem dvoru kuje zarota zoper njegovo življenje. Ni se mu ljubilo ni jesti ni piti. Tudi govoril je ta dan izvanredno malo. Zamišljen hodi po sobi gori in doli. Le zdaj pa zdaj pogleda skozi okno na grajski vrt. Tu zapazi Kobencelja šetajočega se po krasnem parku. Dolgo časa gleda za njim. Na misel pride mu prvi sestanek z njim in nehoté blagruje cesarja Maksimilijana, da ima tako zveste in udane poslance, kakeršen je Kobencelj. Koliko na slabšem je on, ki ima sicer nebroj v lice zvestih in odkritosrčnih, a za hrbtom zavistnih in kovarnih opričnikov. Premišljujočega to in tako poloti se še bolj gorjupa žalost, in da bi imel priliko, pregнал bi jo — kakor je to pogostoma činil — z moritvijo.

Kobencelj sevéda ni videl carja; z duhom bival je daleč v domovini svoji. Bil je tako zamišljen, da ni opazil, kdaj je prišel polagoma korakajoč na drugi konec sprehajališča. Tu obstoji in se ozira na okrog. V bližnjem „kiosku“ bila so vrata na pol odprta. Kobencelj pogleda noter in uzre carjevega kancelarja, točaja in mnogo opričnikov. Bil je preplemenitega značaja, da bi